

Families Eje, og da, som før sagt, ifølge Statistikken den mindre Jordejendom efter de gældende Priser er mindre rentabel end den større, ser jeg ikke noget uheldigt i, om en eller anden mindre Jordbruger har Adgang til at lade sin Søn faa sit Fødehjem til dets virkelige Brugsværdi og ikke til Salgsprisen, hvorved han maa ske i Løbet af faa Aar vilde blive nødsaget til at sælge Ejendommen, fordi han ikke længere har Raad til at besidde den. Naar større Jordbrugere have denne Ret, kan jeg ikke se rettere, end at den mindre Jordbruger bør sidestilles med dem i den Retning. Derfor kan jeg kun anbefale Forslaget til velvillig Behandling her Tinget.

Justitsministeren (Zahle): Hvis den Testationsret, det her foreslaas at tillægge Husmændene, ikke af disse vil blive benyttet mere, end den hidtil er bleven benyttet af Gaardmændene, kommer den ikke til at gøre nogen Fortræd. Jeg er indrer, at da denne Sag en Gang tidligere var for i dette Ting, indbragt ved privat Initiativ — det er, saa vidt jeg opfattede den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, 9 Aar siden, jeg har ikke set efter —, gik jeg rundt her i Tinget og talte med de Repræsentanter for Gaardmandsstanden, som den Gang sad her i Tinget, og, hvis jeg ikke husker fejl, var der ikke nogen af dem, der overhovedet vidste, at disse særegne Testationsrettigheder gjaldt. Nu maa man dog antage, og det kan man vel antage med Sikkerhed, at de Gaardmænd, som ere Medlemmer af dette Ting, staa fuldt ud paa Højde med deres Standsfæller i Almindelighed i Lovkyndighed, og man kan derfor af dette Forsøg med Sikkerhed drage den Slutning, at i den danske Gaardmandsstand ere disse særlige Testationsregler ikke alene gaaede ud af Brug, men gledne fuldstændig ud af Bevidstheden, og det mener jeg er meget heldigt, for jeg tror ikke, at de Forhold, som i sin Tid have motiveret disse Regler, gøre sig gældende nu. Nu da en Ejendom kan beaaes og kan sælges til en Værdi, som man næsten med fuldkommen Sikkerhed kan fastslaa, er der ikke mere Grund til disse særegne Foranstaltninger, for at et enkelt Barn kan faa Gaarden. Det er nemlig meget vel muligt lige saa godt for en Landboer som for en Bybeoer at sørge for, at der sker hans Børn lige Ret efter hans Død. Naar ikke særlige Forhold gøre sig gældende. Desuden have Gaardmændene og

Husmændene den almindelige Testationsfrihed som alle andre Mennesker have, foruden denne ganske forældede og forglemte Ret. Nu at grave disse forældede, ikke mere hensigtssvarende Retsregler op og sige: Det er den yderste Retfærdighed, at Husmændene skulle have den lige saa godt som Gaardmændene, synes mig at være urimeligt. At det skulde føre til, som det blev sagt af en æret Taler — jeg tror fra Hjørring — Sammenhold og Støtte i Familien, at en Arvelader efterlod saa godt som hele sin Formue til et enkelt Barn, betvivler jeg meget stærkt. Det fører meget snarere til Strid og Uenighed i Familien, idet de andre Børn naturligvis føle sig krænkede over, at en af deres Søskende har faaet alt, hvad deres Forældre efterlod sig. Jeg mener, at dette Forslag bør underkastes en omhyggelig Behandling i et Udvalg, og jeg vil, hvis der bliver stillet Forslag derom, stemme for, at det henvises til et saadant. Saa kan man der nøje overveje, hvorvidt det, der taler imod at gennemføre en saadan Regel, ikke maa siges at være stærkere end det, der taler for det.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Aadal): Dette Forslag er blevet modtaget paa meget forskellig Maade af de forskellige Medlemmer. Det ærede Medlem for Hjørring Amts 1ste Valgkreds (Holm) og det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds (Hornstrup) have modtaget det meget velvilligt og ønskede Lovforslaget fremmet, hvorimod det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Deuntzer) og den højtærede Justitsminister stillede sig meget reserveret. Det ærede Medlem fra Svendborg Amts 5te Valgkreds fremsatte nogle juridiske Betragtninger, som han har meget let ved, og forklarede os, hvor indviklede disse Forhold vare, hvor vanskelige disse Bestemmelser vare at bruge, og at det derfor ikke var rigtigt, at denne Ret blev given Husmænd. Jeg vil sige til det ærede Medlem, at Reglerne ere ikke saa vanskelige at finde ud af. Ovre paa min Egn finder man meget let ud af dem, og enhver med jævn, sund Forstand forstaar at ordne sit Testamente i saa Henseende, man behøver ikke en Gang altid at gaa til Sagfører, dette Forhold er groet ind i Retsbevidstheden.

Det er en fejl Opfattelse, at det ikke skulde have nogen Betydning for Husmændene at have denne Ret. Det ærede Medlem kender slet ikke Forholdene ude paa Landet, for hvis han gjorde det,